

Ніколаєнко Наталія

кандидат наук із соціальних комунікацій, Наукова бібліотека Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка, Харків, Україна

Провайдинг інноваційної діяльності в бібліотеках закладів вищої освіти

Протягом останніх років в Україні створено умови для застосування в діяльності бібліотек інноваційної моделі функціонування та розвитку. Це пов'язано з реалізацією положень Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», «Державної національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека XXI століття», «Стратегії розвитку інформаційного простору України на період до 2020 р.» та інших законодавчих і програмних документів, що спрямовані на утвердження інноваційних підходів в діяльності бібліотек. Такі тенденції посилюються у зв'язку з євроінтеграційними пріоритетами України. Інноваційна діяльність в бібліотеці закладу вищої освіти (ЗВО) є засобом реалізації нових завдань, каталізатором в динамічній соціокомунікаційній системі для істотних перетворень у бібліотечній галузі.

Метою статті є висвітлення сучасної системи забезпечення – провайдингу, як нового вектора інноваційного розвитку бібліотек в умовах інформаційного суспільства.

Нині у вітчизняній теорії та практиці широкого розповсюдження набула така категорія, як "провайдинг інновацій". Слово "провайдинг" походить з англійської мови, дослівно означає "забезпечення" або "той, що забезпечує". Більш за все цей термін використовується в сфері інтернет-доступу (інтернет-провайдинг, хост-провайдинг, контент-провайдинг, провайдер тощо) та останнім часом дедалі більшого застосування набуває і в інноватиці [1].

Провайдинг інновацій в бібліотеці – це система комплексного забезпечення процесу створення та виведення на ринок інноваційних послуг та інформаційних продуктів, що охоплює всі стадії інноваційного процесу: бібліотечні технології, управлінські технології, маркетингові технології.

Згідно з цим визначенням, передбачається комплексне забезпечення інноваційної діяльності, що означає різні функціональні види забезпечення в їх сукупності. Аналіз найбільш поширених поєднань термінів "інноваційна діяльність" та "забезпечення" дозволив встановити, яких саме з різновидів забезпечення перш за все потребує інноваційна діяльність в бібліотеках: нормативно-правового (законодавчого), соціально-психологічного, фінансового, інформаційного, кадрового забезпечення.

Нормативно-правове (законодавче) забезпечення з позицій провайдингу в бібліотеках передбачає систему законодавчих та нормативних актів, що регулюють інноваційну діяльність; сюди належать також питання стандартизації та сертифікації інновацій, а також блок організаційного забезпечення (управління) інноваційною діяльністю. На нашу думку, вагомою функцією залишається підготовка нормативно-регламентуючих документів та сприяння законодавчому процесу в галузі. Тому першочерговим завданням методичних центрів є необхідність удосконалення існуючих та розробка і лобювання у відповідних органах нових регламентуючих документів, імплементації міжнародних стандартів в діяльність бібліотек, впровадження стандартів ISO.

Разом з тим, бібліотеки потребують реалізації комплексу організаційно-методичних заходів, серед яких: впровадження системного управління через відповідальність, делегування повноважень, взаємодію, оптимізація управління на основі формування соціально-значимих і професійно-компетентнісних якостей бібліотечних працівників, внутрішня самореалізація

та саморозвиток бібліотеки, надання переваги проектному управлінню в бібліотеці, демократизація управління (застосування матричних методів організації управлінської діяльності), удосконалення форм і методів управлінської праці завдяки підвищенню наукового рівня її організації, соціально-психологічна мотивація персоналу [2].

Інноваційна діяльність в бібліотеках з позицій провайдингу потребує соціально-психологічного забезпечення, під яким розуміється система заходів, що передбачає формування психологічної готовності бібліотекарів до інновацій. Система соціально-психологічного супроводу покликана сприяти досягненню відповідного балансу між сприйманням інновацій та новими характеристиками діяльності бібліотеки і передбачати відповідний перерозподіл прав, обов'язків і відповідальності. Забезпечити це можливо шляхом запровадження системи стимулювання та винагороди, технологічних прийомів, операцій та процедур управління, формування організаційної культури, які привносять нововведення.

Запровадження технологій фандрейзингу як фінансової складової провайдингу інновацій полягає у пошуку доброчинців, спонсорів, грантодавців для бібліотек як некомерційних установ з метою підтримки їх інноваційної діяльності. Перехід бібліотек до ринкових умов господарювання – один із напрямів соціально-економічних трансформацій, що відбуваються в бібліотеках і пов'язані з державною політикою в бібліотечній сфері.

Провайдинг інновацій в бібліотеках спирається також на інформаційне забезпечення, яке полягає в управлінні потоками та джерелами внутрішньої і зовнішньої інформації бібліотеки як суб'єкта інноваційної діяльності. На нашу думку, для інформаційно-бібліографічного забезпечення освіти в Україні

пріоритетним напрямом є створення і підтримка відкритої мережі галузевих ресурсів.

Важливою складовою провайдингу інновацій в бібліотеках є кадрове забезпечення, що як система заходів спрямоване на навчання, підготовку та перепідготовку кадрів для інноваційної діяльності. На нашу думку, вивчення студентами-магістрами бібліотечних спеціальностей, слухачами курсів підвищення кваліфікації дисципліни «Провайдинг інновацій в бібліотеках» допоможе оволодіти вміннями і навичками регулювання та підтримки інноваційної діяльності бібліотек, механізмами реалізації інноваційних проектів, методами управління вибором інноваційних стратегій бібліотек, самостійно формулювати й розв'язувати інноваційні завдання – від прогнозування можливих наслідків нововведень до їхнього комерційного використання.

Тому виникає необхідність розробки і впровадження в практику нових моделей бібліотек та інноваційного інструментарію управління для провайдингу ефективного інноваційного процесу.

Список використаних джерел:

1. Литвинов А.С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті : навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. – Суми: Університетська книга, 2017. – 265 с.
2. Ніколаєнко Н.М. Інноваційні технології управління бібліотекою як соціокомунікаційною установою: автореф. дис. канд. наук із соц. комунікацій, спец. 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство / Н. М. Ніколаєнко; Харків. держ. акад. культури. – Харків : [б.в.], 2016. – 24 с.